

Natur og vandmiljø, Planter

Case: Planering mindsker risikoen for tilslæmning af jordoverfladen

Planering eller nivellering af marken kan være en effektiv måde at sikre bedre infiltration af vand. Det kan især være vigtigt på marker med en fin jordstruktur, der kan have tendens til at slæmme til.

Case

Antal sidebesøg: 0

På den inddæmmede fjordbund ved Sidinge Fjord kan den fine dyndjord give problemer med afvanding på markerne. Det oplevede gårdejer Henrik Malling på gården Birket, hvor to marker, adskilt af en kanal, ofte blev vandlidende på trods af, at de begge er drænet. Det skyldtes, at ved store nedbørsmængder samlede vandet sig i lavninger, hvor jorden slæmmede til og forhindrede en god infiltration af vandet til den nedre jord. Løsningen blev for Henrik derfor at planere markerne, så lavningerne blev udjævnet.

Lavninger dannes nær kanalen

Markenerne ligger op ad en afvandingskanal, og bræmmen og kanalens bund ligger højere i terrænet end jorden på markerne. Det skyldes, at jorden ved kanalen ofte er vandmættet og derfor omsættes i mindre grad, hvorimod den dyrkede jord har sat sig gennem tiden. Det betyder, at vandet fra markerne nu har tendens til at samle sig i lavninger tæt på kanalen i stedet for at strømme det sidste stykke ned i kanalen.

Billede 1: Her ses marken, inden den blev planeret. Der samlede sig meget vand ved siden af kanalen, da jorden her har sat sig meget gennem tiden og derfor ligger lavere sammenlignet med kanalen. Til højre for kanalen ses marken der lå på den sydlige side. Som det kan anes, er denne mark ikke vandlidende; den blev planeret for 5-6 år siden. Foto: Schak Gaarde.

Med planeringen skulle der derfor trækkes jord fra den ene ende af marken og ned mod kanalen, hvor de vandlidende lavninger opstår. Dette blev allerede gjort i 2017 på marken på den sydlige side af kanalen med gode resultater (billede 1), og behandlingen er nu blevet gentaget på den anden i efteråret 2022.

I videoen herunder fortæller landmand Henrik Malling om drænprojektet.

<https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?token=812eb914bcb0f07f730ff29852b5cd6b&source=embed&photo%5fid=81807572&autoPlay=0>

Landmand Henrik Malling fortæller om drænprojektet.

Hvordan forløber planeringen?

Planeringen foregår med en grader, der skubber jorden med sig rundt (se billede 2 og 3). Graderen sænkes og hæves alt efter om jorden skubbes i det højereliggende stykke af marken eller nede i lavningen. Højden styres efter en rotorlaser. Den står i det nederste punkt på marken og sender signal til maskinen om, hvilken højde den er i, og om skæret derfor skal henholdsvis hæves eller sænkes.

Inden planeringen gik i gang på Birket, blev stubbene fra dette års hvedemark harvet. Entreprenør Schak Gaarde, der forestod planeringen, påpeger dog, at det bedste er, hvis stubbene er helt væk eller omsat så meget som muligt; det gør det nemmere at få jorden til at glide jævnt under skæret. Det allervigtigste ved planering er dog, at jorden er så tør som muligt. Ellers er der risiko for at jordpartiklerne sammenkittes og skaber en dårlig jordstruktur, der gør dræningsforholdene endnu værre.

"Men én vigtig ting, det er at man ikke må køre rundt og regulere i våd jord. [...] Absolut ikke våd jord fordi så har man bare skabt strukturskader i stedet for at løse vandproblemerne" – Entreprenør Schak Gaarde.

Planeringen tager cirka 3,5 time pr. ha og koster omkring 3.300 kr./ha. Dette varierer alt efter, hvordan marken skal reguleres og hvor meget jord, der skal flyttes. Generelt handler planering om at lave småjusteringer og ikke regulere med 2-3 meter. I dette tilfælde hos Henrik Malling, blev der overført 40 cm muld til lavningen, og samtidig bevares en svag hældning på omkring 5 ‰ ned mod kanalen. Som en vigtig del af forundersøgelsen sørger entreprenør Schak Gaarde derfor for at undersøge muldlagets tykkelse, så det undgås at klæde marken af for muld.

Billede 2: Planeringen udføres med en grader, der skubber jorden med sig rundt og fordeler det jævnt på marken. Foto: Martin Stoltenberg Hansen, SEGES Innovation.

Billede 3: Foto: Martin Stoltenberg Hansen, SEGES Innovation.

[https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?](https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?token=8c9528333003b00a9eb780dba58e49f2&source=embed&photo%5fid=81885704&autoPlay=0)

[token=8c9528333003b00a9eb780dba58e49f2&source=embed&photo%5fid=81885704&autoPlay=0](https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?token=8c9528333003b00a9eb780dba58e49f2&source=embed&photo%5fid=81885704&autoPlay=0)

Hør drænentreprenør Schak Gaarde fortælle om planeringen i videoen.

Vandpytter og græssende gæs er et overstået kapitel

Henrik Malling forventer gode resultater efter denne planering. Da han fik planeret sin anden mark på den sydlige side af kanalen, blev infiltrationen af vand med det samme bedre. Han havde før planeringen problemer med udbyttetab og at miste afgrøderne helt som følge af lange perioder med blankt vandspejl. Derudover tiltrak de store vandpytter flokke af svaner og gæs, der åd af de spirende afgrøder. Disse problemer er nu et overstået kapitel på den ene mark, og det samme ser han frem til på den nyplanerede mark.

Emneord

[Dræning](#)[Jordbund](#)[Markvanding](#)[+1](#)

Publiceret: 12. december 2022

Opdateret: 12. december 2022

Vil du vide mere?

Ditte Olsen

Konsulent

SEGES

deon@seges.dk

+45 2476 7320

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

